

Posudek disertační práce PhDr. Elišky Klementové

Jan Scheinost : Katolík a fašista, novinář a politik

(posudek vedoucího práce)

PhDr. Eliška Klementová předstupuje se svojí žádostí o obhajobu disertace jako přiměřeně vyzrálá odborná pracovnice, která je již zapsaná v akademických kruzích řadou organizačních a autorských prací. Po absolvování magisterského studia oboru politologie a mezinárodních vztahů na FSV UK, resp. české literární vědy a komparatistiky na FF UK v Praze přešla na postdoktorandské studium na UPOL FF UK. Od počátku naší spolupráce, kdy jsem se ujal vedení disertační práce doktorky Klementové, byl patrný její mnohostranný zájem, vycházející ze širší odborné profilace. To se projevilo - tehdy jako v samotném předkládaném zpracování disertační práce - nejen ve výběru klíčového tématu práce, ale především v založení celkové kompozice práce.

Osobnost Jana Scheinosta je neobyčejně složitá, a to jak vnitřně, tak ve svém vnějším působení v rozvíjení komplikovaných politických a myšlenkových vztahů, které navazuje a jež vytváří širší životní kontext jeho působnosti. Samotný záměr zpracovat osobnostní a myšlenkový profil Jana Scheinosta proto jistě nebyl sázkou na jistotu a jednoduchost, ale naopak výzvou k uchopení tématu nedostatečně známého, zpracovaného a zároveň velmi nesourodého, které od počátku kladlo na analytické, interpretační i koncepční schopnosti autorku značné nároky. Navíc ani osobním autorským přístupem si Eliška Klementová svoji roli nijak neulehčovala; snaha o shromáždění pestré škály relevantních zdrojů a následně jejich využití a zapracování do široce nastavené koncepce mohly, při chybném postupu, vést k vytvoření konfužního, vnitřně neorganického či obtížně pochopitelného textu nepřesvědčivé argumentační linie.

Navíc mě v pozici školitele v jistých fázích naplňovaly obavy, zda se kolegyni podaří dovést nadšení a soustředěný pracovní entuziasmus prvních let do závěrečné fáze písemného zpracování textu v době, kdy ji stále naléhavěji zatěžovaly práce a povinnosti na jejím novém pracovišti v Ústavu mezinárodních vztahů, povinnosti zejména organizační. Jestli předepsaný studijní a zkuškový plán postdoktorandského studia absolvovala Eliška Klementová téměř během prvního roku prezenčního programu, jestliže v prvních letech dále mohutně rozšířila heuristickou práci započatou již v době před zahájením studia, jestliže se právě tehdy kandidátka podjala prvních konferenčních prezentací tématu a jejich publikování v následných výstupech, potom ji právě pracovní povinnosti i snaha o další doplňování výchozích zdrojů a materiálů k stanovenému tématu odváděly od kontinuálního přístupu k závěrečnému textovému zpracování disertační práce. K mé radosti se ony mírné obavy nepotvrdily, kandidátka se k závěrečným pracím vrátila a mírný odstup práci v konečném důsledku spíše prospěl. Dnes tak předkládá k posouzení kompaktní a plnohodnotnou disertační práci, která je výsledkem nejen dlouholetých příprav, ale je na ní patrná rovněž přiměřená zkušenost vyzrálé autorky a odborné pracovnice.

Její koncepce má ucelenou skladbu rovin, do níž se promítá jak osobnostní a názorový Scheinostův vývoj v čase, tak polohy horizontální, v nichž se autorka věnuje detailnějšímu rozboru dílčích aspektů Scheinostova politického myšlení v kontextu jednotlivých názorových proudů domácí i zahraniční politické scény. Váhu těchto analýz zvyšuje jak znalost dobových tištěných materiálů, tak méně

dostupných zdrojů archivní provenience. Vedle opakovaně zmiňované šířky pramenné základny je třeba nicméně poukázat rovněž na slabinu práce, za niž považuji nedostatečnou oporu zejména úvodních obecnějších pasáží, širších teoretických úvah k jednotlivým ideovým směrům, mezi nimiž se Scheinost a česká politizující společnost v té době pohybovali, v zahraniční cizojazyčné literatuře, již autorka využila prakticky výhradně v překladech, ač ji jazykové dispozice opravňovaly k náročnějšímu přístupu.

Nechci se na tomto místě pouštět do detailnějších rozborů práce, to ponechám oponentům. Nicméně rád bych vyzdvihl některé rysy Klementové opusu a zejména pak autorského přístupu, které považuji za podstatné nejen pro předkládanou disertaci jako aktuální doklad schopností kandidátky, ale rovněž pro její budoucí odborný růst.

- Klementová ve své práci prezentuje po mém soudu nadstandardní analytické schopnosti, založené na vnímavosti k textům, schopnosti odlišit různé textové nuance a jejich interpretační postižení v rámci kontextu Scheinostova díla i aktuálního politického či ideového záměru;
- Klementová je autorkou výrazné argumentační linie, kterou nejenže dokáže silně zakotvit v heuristice, ale dokáže ji rovněž logicky přehledně a přitom přesvědčivě vést v různých rovinách napříč celým textem práce;
- své autorské sebevědomí prokazuje i v schopnosti polemického přístupu k autorům a vývodům sekundární literatury.

I z těchto důvodů vyvozuji závěrečné shrnutí. Pokud vnímáme disertační práci jako prvotní doklad schopností autora prokázat samostatný analytický přístup k zvolené problematice, splnila Klementová toto zadání v dostatečné míře a její práce tak splňuje předpoklady k úspěšné obhajobě.

V Hýskově 23. listopadu 2012

komentář vedoucího práce vypracoval

doc. Mgr. Vratislav Doubek, Dr.

